

องค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสตูล

๑. จังหวัดสตูล Smart Farmer ต้นแบบ ด้านไม้ผล (ทุเรียน)

๒. ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ๒.๑ ชื่อ นายประเวช สกุล ทองดี
- ๒.๒ วัน เดือน ปี เกิด ๒๗ มกราคม ๒๕๐๓
- ๒.๓ ระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ช่างยนต์) วิทยาลัยเทคนิคสตูล
- ๒.๔ สถาบันการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
- ๒.๕ ที่อยู่ ๘๒/๒ หมู่ ๖ ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
- ๒.๖ เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๗ ๓๒๖๗๔๘๗
- ๒.๗ เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. พื้นที่ทำการเกษตร : พื้นที่สวนยางพารา ๘ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๗ ไร่ สวนไม้ผล (เงาะ ทุเรียน จำปาดะ) ๘ ไร่ : สำหรับไม้ผล (ทุเรียน) มี ๓ ช่วงอายุ คือ

- อายุ ๒๕ - ๓๐ ปี จำนวน ๑๕ ต้น พันธุ์หมอนทอง ๑๐ ต้น และ พันธุ์ชะนี ๕ ต้น
- อายุ ๗ - ๘ ปี จำนวน ๖ ต้น พันธุ์พื้นเมือง (ปลูกด้วยเมล็ด)
- อายุ ๑ - ๒ ปี จำนวน ๓๐ ต้น พันธุ์หมอนทอง (ขยายพันธุ์เองด้วยวิธีการเสียบยอด/ทาบกิ่ง)

๔. สถานะทางสังคม

- ประธานแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
- อาสาสมัครเกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- ประมงอาสา
- ครูบัญชีอาสา
- ครูยาง (การยางแห่งประเทศไทย)
- ปราชญ์เกษตรทฤษฎีใหม่

๕. ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

๕.๑ การนำนวัตกรรมหรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต

(๑) “ลดต้นทุนด้วยการขยายพันธุ์เอง” นายประเวช ทองดี มีแนวคิดในการทำการเกษตรว่า หากจะปลูกทุเรียนให้มีคุณภาพดี เรื่องพันธุ์ที่ดี เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพ ดังนั้น ตนเองจึงได้ใช้วิธีการขยายพันธุ์เอง เพื่อให้ได้พันธุ์ที่ตรงกับความต้องการและเป็นพันธุ์ที่แท้จริง ไม่ประสบปัญหาในการซื้อพันธุ์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา

การทาบกิ่ง เป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ได้ต้นพันธุ์ดีซึ่งมีลักษณะทางสายพันธุ์เหมือนต้นแม่วิธีหนึ่ง โดยกิ่งพันธุ์ดีจะทำหน้าที่เป็นลำต้นของต้นพืชใหม่ ส่วนต้นตอที่นำมาทาบทัดกับกิ่งของต้นพันธุ์ดีจะทำหน้าที่เป็นระบบราก เพื่อหาอาหารให้กับต้นพันธุ์ดี

วิธีการ

๑. ปลูกต้นกล้าไว้ในถุงชำ (ต้นตอ - เมล็ดพันธุ์พื้นเมือง) อย่างน้อย ๖ เดือน
๒. นำต้นพันธุ์พื้นเมืองไปทาบกิ่งพันธุ์ดี (กิ่งทาบกิ่ง) ด้วยการเฉือนกิ่งพันธุ์ดีเข้าไปในเนื้อไม้เล็กน้อย รอยแผลยาวประมาณ ๑-๒ นิ้ว ลักษณะแผลรอยเฉือนคล้ายรูปโล่ และเฉือนต้นตอในทำนองเดียวกัน และให้มีความยาวเท่ากับแผลบนกิ่งพันธุ์ดี
๓. มัดต้นตอและยอดพันธุ์ดีเข้าด้วยกันโดยจัดแนวเยื่อเจริญให้สัมพันธ์กันมากที่สุด
๔. พันรอบรอยด้วยพลาสติกให้แน่น
๕. ใช้การสังเกต แผลปิดสนิท ให้ตัดยอดต้นตอออก

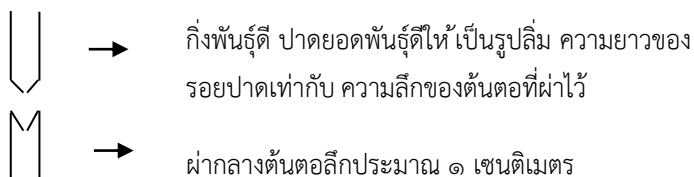
การเสียบยอด

- วิธีการ
๑. ปลูกต้นกล้าไว้ในถุงชำ (ต้นตอ - เมล็ดพันธุ์พื้นเมือง) อายุกล้า ๖ เดือน ให้ปลูกลงดิน
 ๒. ให้ต้นกล้าอายุ ๑ ปี เพื่อให้ลำต้นแข็งแรงดี
 ๓. ตัดยอดต้น เพื่อให้มีการแตกกิ่ง
 ๔. เลือกยอดพันธุ์ที่มีขนาดเท่ากับต้นตอ
 ๕. เอายอดพันธุ์ดีมาเสียบต้นพันธุ์พื้นเมือง

วิธีเลือกยอดพันธุ์ดี - เลือกยอดที่ยังไม่คลี่จากกิ่งกระโดง ความยาว ๕ - ๗ เซนติเมตร

วิธีเสียบยอด ๑. ตัดกิ่งให้อยู่ในลักษณะแบบนี้

๒. นำยอดเข้ามาเสียบกับต้นตอ
๓. พันด้วยพลาสติกใส
๔. ห่อด้วยกระดาษและใส่ถุงพลาสติก เพื่อไม่ให้กิ่งโดนแสงและโดนน้ำ
๕. ทิ้งไว้ประมาณ ๑ เดือน ให้สังเกตการติดยอดและการเจริญเติบโต

ข้อดีของวิธีการทาบกิ่ง/เสียบยอด การให้ผลผลิตจะให้ผลผลิตเร็วกว่าปกติอย่างน้อย ๑ ปี

(๒) การใช้ควันไฟไล่แมลง มาจากแนวคิดต้องการทำสวนไม้ผลให้ปลอดภัยจากสารพิษ ด้วยการ

ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

- ถังเหล็กขนาด ๒๐๐ ลิตร พร้อมฝาถัง
- กาบมะพร้าว หญ้าแห้ง ตะไคร้หอม
- กำมะถัน

วิธีการทำ

- กำหนดจุดที่วางถังเหล็ก เพื่อให้ควันไฟกระจายให้ครอบคลุมทั่วสวน ซึ่งในสวนของตนเอง กำหนดไว้ ๓ จุด

- การเผาใช้วัสดุจากมะพร้าวและหญ้าแห้ง ซึ่งหาได้ในท้องถิ่นนำมาวางให้เต็มถัง

- ใส่ตะไคร้หอม ซึ่งมีคุณสมบัติในการไล่ยุง/แมลง และโรยกำมะถันผงให้ทั่ว ปริมาณที่ใช้ ประมาณ ๒ ช้อนโต๊ะ/ถัง

- จุดไฟที่ช่องจุดไฟ ในการจุดไฟแต่ละครั้ง ให้ดูทิศทางลม หากทิศทางลมสามารถกระจายได้ทั่วสวน อาจไม่ต้องจุดครบทั้ง ๓ จุดก็ได้

- เมื่อไฟติดดีแล้ว ปิดฝาถังให้แน่น ควันก็จะออกมาจากช่องระบายควันไฟ

ช่วงระยะเวลาในการใช้ควันไฟไล่แมลง – สามารถทำได้ในช่วงทุเรียนออกดอกจนถึงติดลูก และควรจุดไฟในช่วงเย็น เนื่องจากแมลงที่ต้องการจะกำจัดเป็นประเภทแมลงกลางคืน

ประโยชน์ของควันไฟไล่แมลง สามารถไล่แมลงประเภทปากดูดต่างๆ เช่น ผีเสื้อมวนหวาน และ ผีเสื้อกลางคืนชนิดอื่นๆ ตลอดถึงยุง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีอื่นๆ เลย และผลพลอยได้จากการใช้ควันไฟไล่แมลง คือ ทำให้สัตว์ชนิดอื่นๆ ไม่มาทำความเสียหายให้กับสวนอีกด้วย เช่น กระจอก ลิง เป็นต้น

ข้อควรระวัง อย่าให้ความร้อนโดนรากไม้ จะทำให้ต้นทุเรียนเกิดความเสียหายได้

๕.๒ การบริหารจัดการ

(๑) กระบวนการผลิต : เน้นการดูแลเอาใจใส่สวนทุเรียนตลอดฤดูกาล ตั้งแต่การแต่งกิ่ง/ดอก/ผล การใส่ปุ๋ย การดูแลโรคและแมลง เป็นต้น ซึ่งสวนทุเรียนของตนเองได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ชนิดพืช ทุเรียน

(๒) การจัดการผลผลิต : ควรจำกัดปริมาณผลทุเรียนโดยพิจารณาการแบกรับน้ำหนักของกิ่ง เป็นสำคัญ ด้วยการใช้

- ในช่วงออกดอก ให้ตัดแต่งดอกที่อยู่ปลายกิ่ง
- การตัดลูก ให้เหลือปริมาณลูกในปริมาณที่เหมาะสมกับขนาดกิ่ง
- หลังจากตัดลูกแล้ว (ขนาดผลเท่ากับกำปั้น ซึ่งเป็นขนาดที่มีรูปทรงของผลแล้ว) ให้ตัด

กิ่งลูกที่ไม่สมบูรณ์ รูปทรงบิดเบี้ยว

: สำหรับผลผลิตที่มีตำหนิ / สุกงอม จะนำมาแปรรูปด้วยการนำมาทวน เกิดประโยชน์ความ

คุ้มค่ามากที่สุด

ดอกอยู่ในระยะมะเขือพวง – ระยะหัวกำไล

(๓) การจัดการด้านการตลาด : จำหน่ายผลผลิตด้วยตนเอง ด้วยการขายตรงหน้าบ้าน และ บางส่วนขายให้กับพ่อค้าที่เข้ามาเหมาสวน ซึ่งในการขายแบบเหมาสวน ผลผลิตในสวนจะต้องมาจากการดูแล และการจัดการสวนที่ดีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผลผลิตได้ในราคาประเมินที่สูง หากผลผลิตไม่มีคุณภาพจะไม่สามารถต่อรองราคาได้ นอกจากนี้มีแนวคิดเป็นจตุรวรรวมผลผลิตทุเรียน เพื่อนำไปขายในจุดที่มีราคาสูง อีกด้วย

๕.๓ การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้การเกษตรใหม่ๆ กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งองค์ความรู้จากอินเทอร์เน็ต ได้นำเอาวิธีการและเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้ในสวนของตนเอง สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ชุมชนได้ นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอควนกาหลงด้วยกัน เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้

๖. การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ได้นำวิธีการปฏิบัติของตนเอง ไปขยายผลให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ ในเวทีต่างๆ เนื่องจากตนเองมีตำแหน่งทางสังคมในงานอาสาหลายๆ ด้าน ทำให้ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรอื่นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสวนของตนเองเปิดให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปทั้งในและนอกสถานที่เข้ามาเรียนรู้ได้

๗. เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ยึดหลักความรู้ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นสำคัญ เพราะความรู้ของพระองค์ท่านเป็นศาสตร์ที่นำมาใช้ในการเกษตร ได้ครอบคลุมทุกด้าน สามารถนำมาเป็นแนวคิดและแนวทาง ในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเองได้อย่างดีที่สุด”

๘. ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

๑. นางสาวสุนิสา โดยพิลา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
๒. นางสาวสุชีรา บัวมาศ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
๓. นางสาวสุภาพ ศรีทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
๔. นางวรรณภา คงเควีจ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล

๗. วันเดือนปีที่ถอดองค์ความรู้ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑